

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. április 23.

92. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vieolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . 24 kor.   Negyedévre . . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor.   Egy hónapra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Fiume kikötőjéről.

I.

A magyar ember rendszerint annyira elfogult és hiszékeny, hogy hazájának minden intézményét valami első osztályú jó és példás rendszerünk képezi. Így van a közvélemény például Fiumével, ennek kikötőjével és számos nyilvános intézményével, mert Fiumét egy világkereskedelmi gócpontnak, egy kitűnően tervezett, épített és felszerelt világkikötőnek véli.

Bizonyos körök gondoskodtak hosszú éveken át arról, hogy ez a hit erős gyökeret vessen hazánk lakói között, hangosan hirdetik a statisztika emberei, hogy Fiuménk ennyi meg ennyi száz millió bevitt és kivitt ért el, hogy ennyi meg ennyi millió métermázsát tesz ki az áruforgalma.

Ma már alig akad Magyarországon ember, ki ne volna szentül meggyőződve, hogy Fiuménk a „Quarnero gyöngye” egyike a világ legjobb, legnagyobb és legkiválóbb kikötőinek.

A magyar népnek, melynek keservesen megkeresett adófilléreiből gyűltek össze azok a rengeteg milliók, melyekre már eddig is szükség volt és gyűlnek össze a jövőben is azok a milliók, melyekre még szükség lesz, joga van megtudni, hogy okosan, praktikusán, gyümölcsözően lett-e ez a nagy nemzeti tőke befektetve, hogy nem dobták-e ki haszontalan és rossz befektetésekre?

Sajnos, nem mondhatom azt, hogy épen valami ügyesen építették meg Fiumét és nem mondhatom azt se, hogy ennek a nagy tőkének befektetése gyümölcsöző volna, az igaz, hogy

„A Tengerpart” tárcája.

A fekete ember.

— A gyilkosság, melynek Ardenstein orvos a vonaton áldozatul esett — szólalt meg Champerel ezredes — eszembe juttatja egy régi kalandomat, mely még kapitány koromban történt, mikor a vérteseknél Versailles-ban voltam állomáson.

Abban az időben, uraim, még alig léptem át harmincadik életévemet és örült szerelmes voltam egy zőke szépségbe, ki a kellemesen hangzó Ginete névre hallgatott. Hogy azóta mi történt vele, nem igen tudom, hiszen tout passe, tout lasse, tout casse! De akkor egyéb gondolatom sem volt, mint az, hogy Versailles-ben elvégezve a szolgálatot, mielőbb Párisban lakó kis barátomhoz siessek.

A tél folyamán egész jól ment a dolog. Reggel a hét és fél órai vonattal indulva Párisból, nyolc óra huszonöt perckor már Versaillesba érkeztem s így még idejében aláírhattam a parancsokat, melyekkel az őrmester lakásomon várt reám.

Azonban nyáron, ah! . . . az évszak e legocsmányabbja alatt mindennap reggel öt órakor kezdődtek a gyakorlatok, tehát százdalommal már négy óra körül el kellett

hasznat hozott, de nem annyit, mint kellett volna.

A fiumei kikötő, amely most már közel áll végleges elkészüléséhez, minden, csak nem az, amivé tervezték, t. i. nem világkikötő.

Ma Fiume már megépített kikötőjén javítani nem lehet, beleöltünk vagy 70 millió koronát, tíz millió fog még kelleni a teljes elkészültére, segíteni azonban már csak a kikötő berendezésén és felszerelésén lehetne.

A kikötő oly szűk, hogy nagyobb hajók csak a legnagyobb nehézségekkel mehetnek be és mozoghatnak benne.

A rakpartok hosszúsága elégtelen, a mólók rövidek és keskenyek. A kikötő nincs elegendően megvédve a tenger felől, a hullámgát keskeny, alacsony és gyenge.

A kikötő felszerelése a lehető legroszszab. Hiányoznak benne a ki- és berakásra okvetetlenül szükséges daruk és az áruk felvételére nélkülözhetetlen tárházak.

A kikötőnek tüzendészeti és világítási intézményei is elégtelenek. A közbiztonság a kikötőben a leggyatrább, a vámhatóság kicsinyes és akadékoskodó, a hatóság külső emberei pedig iskolázatlanok és tudatlanok.

Addig míg ezeken a hibákon nem segítenek, addig Fiume soha nem lesz világkikötő, mert idegen hajók nem szívesen fogják fölkeresni. Az egyes kormányokat okozni e hiányokért nem lehet, mert mind kénytelen volt követni az eredeti tervezetet, pedig voltak és vannak miniszterek, kik ismerik Fiume hibáit.

Az utolsó kormányok már igyekeztek is a kikötő szűk voltán segíteni, amennyiben a

indulnom a gyakorlótér felé. De azért Ginettel minden este együtt vacsoráztunk a Champs-Elysées egyik hús zugában s csak az utolsó, éjfél után induló vonattal tértem haza, hogy néhány órán át még kipihenhessem magamat.

Ebben az időszakban gyilkolták meg Barrère prefét, aki nagy pénzüsszeggel utazott székhelyére. A lapok által sokat fejtegetett és körülményesen tárgyalt büntény nagyon izgatta a közönséget, mert az ilyen eset akkor még szerencsére elég ritka volt. Miután folyton éjjel utaztam, Ginette kívánságára magamnál hordoztam szolgálati revolveremet, mely nekem nem volt alkalmatlan, barátommet pedig megnyugtatta.

Egy este, midőn éppen megváltottam a Versaillesba szóló jegyet, egy teljesen feketebe öltözött, simára borotvált arcú ember, aki hóna alatt börtáskájával a pénztártól kis távolságra állt, különös tekintettel szemügyre vett, majd gyorsan első osztályra kért magának jegyet, mikor meghallotta, hogy én első osztályon utazom. Azután nyomon követett, de én nem törődtem vele tovább.

Ilyen sorrendben szálltunk csakhamar mindketten a vonatra. Én a fülke egyik szögletében foglaltam helyet, ő pedig velem szemben, a másik sarokban ült. Eddig egész természetesen találtam a dolgot. Már éppen

Mári Terézia-hullámgát meghosszabbítását már kifelé a tenger felé kanyarították.

Tizenöt éves tengerészkedésem alatt volt módomban bejárni a világ összes tengereit, megismertem a világnak ugyszólván minden modern kikötőjét és ami a fő, volt módomban hajóm révén ezeknek ügyes és észszerű berendezéseit tapasztalni és élvezni.

E tapasztalataim és ismereteim talán jöget adnak arra, hogy hazánk kikötőjének kérdéséhez én is hozzászóljak, még pedig nem mint mérnök, hanem mint tengerész.

Fiumét 1867-ben kezdték kiépíteni azon célból, hogy idővel Triesztnak egy hatalmas versenytársává és hogy lassan egy világkikötővé fejlődjék ki. Magyar szakembereink ezen a téren nem voltak s így a kormány a marseillei kikötő tervezőjét, Pascal mérnököt bízta meg a tervek elkészítésével.

Az 1871-iki országgyűlés Pascal terveit el is fogadta és meg is szavazta a kiviteléhez szükséges összeget. A későbbi idők folyamán Hajnal Antal magyar mérnök vezette a kikötő építkezéseit. Az építkezések óriási nehézséggel jártak; rengeteget kellett feltölteni, mert ugyszólván minden talpalattnyi földet el kellett vitatni a tengertől. A kikötő még most sincs teljesen készen, de a legutolsó részei máris építés alatt állanak, t. i. a hullámgát meghosszabbítása és a zárholó.

Fiume kikötője két részből áll, a Baross kikötőből és a nagy kikötőből.

A Baross kikötő, amelynek tartozékát teszik a Fiumara csatorna és a Brajdica farakodóhely, eredetileg fakikötőnek épült, de mióta faexportunk annyira visszaesett, leg-

végig akartam nyújtózni az ülésen, amikor nagy garral, lármával és foghagymaszagot terjesztve, három igen közönséges utas a fülkémbe rohant. A remélt alvás természetesen így elmaradt.

Ezt a körülményt valóban nem nevezhetem szerencsésnek, mert az ilyen késői órákban kevés ember szokott utazni s így a fülkék legtöbbször üresek. Nem sokat haboztam tehát. Glichy-Levallois-nál leugrottam a vonatról és egy másik, teljesen üres fülkében, csakhamar kéjes érzéssel végignyújtóztam a párnákon.

Végre egyedül! . . . Azonban képzeljék uraim meglepetésemét, midőn fülkém ajtaja kinyílt és belépett az én fekete emberem, aki most is nyomon követett és ismét velem szemben leült.

Rögtön a következő kérdést intéztem önmagamhoz: „Mi az ördögnek akar ez az idegen alak minden áron velem utazni?”

Alvást színelve, félig lehunyt szemekkel figyeltem társamat. Kinézése valóban nem volt biztató, vékony szájszéleivel, borotvált arcával, kopasz fejével és élénk, pápaszeme mögött különös fénynyel csillogó kis szemével. És tömött táskájában vajjon mit rejtegetett? Talán fegyverek elrejtésére a gonosztevők hasonló táskát szoktak használni? A bőrön keresztül szinte láttam a gyilkolásra kész eszközöket.

többnyire tömegáruval megrakott hajók befogadására szolgál.

A Baross kikötő dél és nyugat felől egy hullámgáttal van védve a tenger és ennek veszedelmes síroccója ellen. A kikötő rakpartjainak hosszúsága beleértve a hullámgát belső partját is, 1260 méter.

A Baross kikötő, melyet idegen hajók a legszívesebben keresnek föl, azonban igen kicsiny, 1.5 hektárnyi medence területe olyan kevés, hogy egy pár hajóval meg van töltve az egész hely.

Másik hibája pedig az, hogy a rakpartok mellett csak 6.5—7.5 méter a vízmélysége, mely a mai időben bizony már teljesen elégtelen. A kikötőnek megmérhetetlen hátránya az, hogy nincs semmiféleképpen sem felszerelve, se darukkal, se tárházakkal.

A hajók emiatt kénytelenek egyenesen waggonokba rakodni, ha pedig amint ez, sajnos, nálunk mindennapos, waggonhiány van, akkor kénytelenek egyszerűen vesztegelni. Így azután előfordul, hogy egy 8—10 ezer tonnás hajó hetekig lézeng a kikötőben, mert nem képes többet kirakni, mint 200—300 tonnát naponta, sőt hallottam egy külföldi kapitánytól, hogy 3000 tonna salétromnak kirakásához egy hónap volt szükséges.

Angliában például egy 10—15 ezer tonnás hajót kiraknak két-három nap alatt, Hamburgban és Bremerhavenben láttam már olyan esetet, hogy egy 16.000 tonnás hajó 48 óra alatt rakta ki szenét, vette fel az új rakományt utasokat és elindult újra utjára.

Sydneyben háromezer tonnás hajómat kirakták két nap alatt minden segédgép nélkül, San-Franciskóban pedig 100 láda lazac és gyümölcskonzervet és 20.000 zsák aszalt gyümölcsöt raktak három nap alatt be hajómba. Santosban kiraktunk 4000 tonna darabárut és beraktunk 100.000 zsák kávé Network részére négy nap alatt, Newchwanganban, Chinában 3000 tonna babot vettünk be 48 óra alatt.

Fiumében ilyen teljesítmények teljesen lehetetlenek és örülhet az a hajótulajdonos, a kinek naponta sikerül 400—600 tonnát kirakni vagy berakni hajójába.

A Baross-kikötő máskülönbben is igen kezdetleges vagy inkább elhanyagolt állapotban vannak. Amerre nézünk, piszok, sár, víztócsák; éjjel, helyesebben estefelé nem taná-

Most már csupán az a remény élt bennem, hogy Courbevois ban, vagy Surenesben majd csak beszáll hozzánk valaki. De senki sem jött és éjfél után egy óraker alig remélhettem ilyen gondviselészerű megjelenést. Már éppen le akartam szállni, hogy ismét fülkét változtassak, midőn eszembe jutott, hogy a szokás ugancsak nem illenék hozzám, a francia lovastiszthez.

Azonkívül a fekete ember egyszer már követelt s ki gátolná meg, hogy másodsor is ugyanezt tegye?

Be kell vallanom, nem minden aggály nélkül gondoltam a saint-cloud-i alagutra, melyet nemsokára el kellett érniünk. Sőt aggodalmam folyton nőtt, mert a fekete ember mindég szemmel tartott, mialatt titokteljes táskáján pihentette kezét.

A cselekedetre ekkor érkezettnek vélttem a pillanatot. Hogy megmutassam emberemnek, miszerint módomban van a védekezés, ha netalán támadási szándékot forogtat agyában, tokjából hanyagul kihuztam a revolvert és megvizsgáltam a töltéseket. A félelemtől halotthalványan, utitársam most a vészfékhez rohant, majd leeresztve az ellenlenkező oldalon levő ablakot, elkezdett torkaszakadtából kiabálni:

— Segítség! Segítség!

Epp berobogtunk a ville d'avray-i állomásra. Két hivatalnok kíséretében az állomásfőnök fülkénk ajtajához sietett. Revolveremet elvették s miután magyarázatokra nem igen volt idő, a két hivatalnok Ver-

csos arra járkálni, mert amennyi csirkefogója van Fiumének, az mind itt keres menedéket.

A fiumei tengerészeti hatóság által kiadott tengerészeti évkönyv szerint a Baross-kikötő kilenc nagy és öt kisebb gőzhajó befogadására alkalmas. Hogy mikép számították az urak ezt ki, azt én nem tudom, hogy mi egy nagy gőzös és hogy milyen egy kisebb gőzös ő szerintük, — azt sem tudom, — de annyi bizonyos, hogy a Baross-kikötőben, — felhasználva a hullámgátat is, a rakpartok mellé legfőlebb 7 gőzhajó köthet ki — még pedig 2 darab 7000 tonnás, 3 darab 2500 tonnás és két darab 3500 tonnás.

Ezek a méretek a rendesek ma Fiume forgalmában, ezenfelül egy hajó sem helyezhető el rakpart mellé.

A Baross-kikötőhöz tartozó Fiumara-kikötő nem jön másra tekintetbe, mint a legkisebb méretű vitorlás parti forgalomra.

A nagy kikötő, az igazi kikötője Fiumének, szintén két részre osztható, még pedig a régebbi, a keleti kikötőre, mely csak a parti forgalomnak szolgál és a nyugati részre, mely a Zichy-mólótól egész a zárgátig terjed és az ugynevezett nagy- vagy világgforgalmi kikötő.

Az egész nagy kikötő a tenger felől egy óriási 1678. m. hosszú hullámgáttól van védve, mely olyan közel húzódik el a mólóktól, hogy a szűk helyen a legnehezebben boldogulhat csak egy hajó; mikor ez a hullámgát megépült, egy 100 méteres hajó a ritkaságok közé tartozott, míg ma már meglátogatják Fiumét a 200 méteres Cunard-hajók is.

Minden kikötőben szokás, azaz törvény az, hogy a hajók úgy feküdjenek orraikkal a tenger felé, vagyis a kijárat irányában, hogy szükség esetén minden megfordulás nélkül hagyhassák el a kikötőt.

Igy van ez Fiumében is, miért is a hajók bejövételük alkalmával kénytelenek a rakpart közelében megfordulni, hogy ez mit jelent pl. egy „Caroniá“-val, azt itt megmagyarázni nem tudom, de elég az, hogy ez a legnagyobb bravurtettek közé tartozik, kivált egy kis szélben. Erősebb szélben pedig a hajók kénytelenek a kikötő előtt vesztegelni teljes gőzzel. Csoda, hogy ezek a kolosszusok még nem nyomták be egy pár, a rakpart mellett álló hajónak az oldalát, ami mindenesetre megtörtént volna, hogy ha a Cunard tapasztalt kapi-

saillesig kísért, míg a fekete ember azonnal más szakaszba szállt.

Versaillesben a biztos elé kísérték, aki nem akart jegyzőkönyvet felvenni, mert látásból ismert.

— Megmondhatná most már, uram — fordultam ekkor a fekete ember felé, aki az átszenvedett, rettentő félelem után még mindig reszkedett — hogy ki ön és miért követett olyan csökönyösen fülkéről-fülkére?

— Uram, én a tremy-cambrai-i közjegyző vagyok és egyik ügyfelemnek harminchétezer frankot viszek a táskámban. Ez a tekintélyes összeg, főleg az utóbbi időben történt gyilkosságok után — elég aggodalmat okozott. Feltettem tehát magamban, hogy valamelyik jó képű, megnyugtató külsejű idegenhez csatlakozom, kinek oldaláról többé nem fogok elszakadni. Az ön megnyerő arcából, uram, valami őszinte kifejezés tükröződik vissza, ami rögtön megvesztegetett.

Azt hittem tehát, hogy helyesen cselekszem, ha önhöz tartom magamat. De szép bizalmam — teringgettél! — ugyancsak elrebbent, midőn láttam, hogy ön minden ok nélkül elővette töltött revolverét! Hiszen én nem hős, de közjegyző vagyok s így így őszintén bevallom, hogy nagyon megijesztett. Ekkor kezdtem segítségért kiáltozni...

Azután minden rendbe jött. Mint jó barátok szoritottunk kezét s most már én erősködtem, hogy új ismerősömet, az ő harminchétezer frankjával — elkísérem a szállodáig.

tányai átengedték volna, mint előírva van, a hajójuk vezetését az állami kalauzoknak.

Az újabb időben be is látták az illetékes körök ezt a hibát s igyekeztek ezen javítani, még pedig úgy, hogy a hullámgát utolsó, még most is építés alatt álló részét a tenger felé kitolták és a harmadik mólót, a Mária Valériamólót, csak 120 méter hosszúságúnak építették.

A hullámgátnak másik nagy hibája az, hogy igen gyenge, merk keskeny és alacsonyt, — szerintem könnyen megtörténhet az, hogy egy igen erős tengeri vihar egyszer majd bedönti az egész alkotmányt.

A venezuelai La Guayra-i, sokkal erősebb hullámgátat már szintén alámosta egyszer a víz. A ponta d'lgadai (Azovi szigetek) és a genuai hullámgátakat, amelyek a világ leghatalmasabb ily építményei, melyekhez a finnei csak egy kis alkotmány, nem is oly régen keresztültörték a tenger hullámai.

Már pedig a Quarnerónak is meglehetősen erős hullámgát van, — elég, hogy idővel elpusztítson minden gyenge alkotmányt, így a fiumei hullámgátat is.

A nagy kikötőnek keleti része, mely főleg a parti hajózásnak szolgál, még valahogyan megfelelne, ha nem volna oly kevés rakpartja és ha nem volna ez a kevés is felhasználva haszontalan célokra.

A nagy kikötő azon része, mely beleértve Zichy-mólót is, ettől nyugatra fekszik, alkotja Fiume igazi tengeri kikötőjét. Ebbe a medencébe nyulnak be a Zichy-, Rudolf- és Mária Valéria-mólók és ennek részeit képezik a Stefánia, a Ferenc Szalvátor és az Uj-rakpart.

A fentnevezett három mólónak az a hibája, hogy keskenyek, mert tenger felőli végük csak nyolcvan méter széles és így csak a legkisebb kategóriájú Adria hajóknak szolgálhatnak kikötőül. A Zichy-mólónak két 150 méter hosszú oldalán hely volna egy-egy 5000—8000 tonnás hajónak, ha a hatóság apró-cseprő gőzösei nem foglalnék el az egyik oldalnak jó részét.

A Stefánia-rakpart, mely 250 méter hosszú szintén el van véve a nagy hajózástól, mert ide kell kikötöniök a velencei és az anconai gőzöskönek, mi által e rakpart 150 métere az év legnagyobb részében elvész a nagy hajózás számára és csak egy 100 méteres hely marad erre a célra.

A Rudolf-mólónak egyik oldala 210 m., a másik pedig 170 m. hosszú, ez tehát Fiume leghosszabb mólója. A Rudolf-móló oldalain elférnek az osztrák-Lloyd nagyobb és a Cunard kisebb hajói.

A Rudolf-móló folytatását képezi a Ferenc Szalvátor-rakpart, melynek hosszúsága 360 m., és mely egyszersmind egész Fiume leghosszabb rakpartja is. E mellé a rakpart mellé beférhet a világ legnagyobb hajója és itt szoktak is feküdni a Cunard óriásai, a Caronia és Carmania és a Lloyd gőzösei is.

Három 5000—6000 tonnás hajónak van e mellett a rakpart mellett helye kikötésre, azon esetben azonban, ha egy Cunard-gőzös áll ezen a helyen, nem fér már csak egy 3000—4000 tonnás hajó el mellette. A harmadik az ugynevezett Mária Valéria móló, Fiumének legújabb és egyszersmind legjobb mólója is.

Ezen a mólón van Fiume egyetlen modern tárháza, mely nem kevesebb, mint 3000 waggon árut képes befogadni. Ennek a jól felszerelt mólónak csak az a hibája, hogy igen rövid, mert csak 120 méter hosszú és így két oldalán csak két mérsékelt nagyságú hajónak adhat kikötési helyet.

A Mária Valéria mólóval tulajdonképen

már végződik is a fiemei kikötő, ámbar ezután ott van a 360 méter hosszúságú most már kiépült új rakpart és a zárgát is.

Signó Gyula,
tengerészkapitány.

UJDONSÁGOK.

— **Montecuccoli elutazása.** *Montecuccoli* Rezső grófja haditengerészeti parancsnoka, ma reggel fél nyolc órakor a „Lacroma“ hadijakton Pólába utazott.

— **A Fésüs—Pancera-ügy.** *Hajós* Károly dr. vizsgálóbíró tegnap délután három órakor folytatta a tanuk kihallgatását a *Pancera* István ítélőtáblai bíró által *Fésüs* György dr. kir. közjegyző ellen rágalmaszást megindított perben. Délután elsőnek *Thierry* Emil lovag tett lényegtelen vallomást. Utána *Stiglich* János törvényszéki jegyzőt hallgatta ki a vizsgálóbíró. Tegnap délután az utolsó tanu *Lucich* Vasco dr. törvényszéki jegyző volt, akinek kihallgatása hat órakor ért véget.

Ma reggel a tanuk kihallgatása kilenc órakor vette kezdetét. Az első tanu *Lucich* Kelemen ítélőtáblai bíró volt.

Ezután *Derencin* Xavér rendőrigazgató tett vallomást, mely másfélóra hosszát tartott. A kihallgatás közben *Pancera* és *Fésüs* közt rendkívül heves szóváltás támadt. A lárma még a folyosóra is kihallatszott.

Derencin kihallgatása közben ugyanis *Fésüs* közjegyző egy orfeuménekesnő ügyét keverte bele a tárgyalásba, akivel *Pancera* két évvel ezelőtt véletlenül megismerkedett s akit *Ormai*, a sikkasztó rendőrtisztviselő abban a hitben, hogy ezzel gazdája, *Zanella* politikai ellenfelének *Pancera*nak borsot tör az orra alá, kitiltatott Fiuméből. *Fésüs* az ügy részleteinél így aposztrofálta *Pancera*at:

— *Ez az ur, ki nem átalotta azzal a hölgygyel...*

Pancera István táblai bíró erre magából kikelve kiáltotta *Fésüs* felé:

— *Szemtelenség ezt felhozni! Gyáva pribék!*

Fésüs visszakiáltott: Ezt visszautasítom és visszaháritom! Engem nem fog párbajra kényszeríteni!

Pancera erre újból ezt kiáltotta:

— *Ismélem, maga egy szemtelen, gyáva pribék!*

Fésüs közjegyző a táblabíró sértése ellen a vizsgálóbíró védelmét kérte ki, *Hajós* Károly dr. vizsgálóbíró azonban megállapította, hogy a sértésre *Fésüs* adott okot, aki tegnap *Frankovics* Imre kihallgatásakor is egy ízben megfélekedezett magáról. A vizsgálóbíró *Pancera* ítélőtáblai bírót és *Fésüs* közjegyzőt egyenkint ötven korona pénzbírsággal sújtotta. *Fésüs* a bírság ellen felebbezett, míg *Pancera* kijelentette, hogy az általa elkövetett sértés súlyosságának tudatában megnyugszik a reá rótt bírságlásban.

Az izgalom lecsillapultával *Derencin* befejezte vallomását, melyre esküt tett. Utána *Dárday* Dezsőt, a tengerészeti hatóság miniszteri osztálytanácsosát és *Verneda* Emil miniszteri titkárt hallgatta ki a vizsgálóbíró. Negyedegy órakor *Brattanich* Virgil rendőrkapitányt szólította be a vizsgálóbíró. A tanu ugyanis 2 évig működött *Pancera* ítélőtáblai bíró jegyzőjeként. Kihallgatása 3/4 órakor ért véget.

Ekkor *Hajós* vizsgálóbíró félbeszakította a tanuk kihallgatását, mely délután 3 órakor újból megkezdődött. Az első tanu *Deseppi* Róbert városi ülnök volt.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület huszonhat bizottsági tag jelenlétében *Corrosacz* Ferenc első alpolgármester elnöklésével tegnap este ülést tartott. A

mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök meleg szavakkal megemlékszik *Dall'Asta* Szaniszló dr. volt rappresentante haláláról s indítványára a képviselőtestület felállással ad kifejezést gyászának. Jelenti az elnök, hogy a tanácselnökkel egyetértően *Kastel* Ferdinánd dr.-t a tanácsnál alkalmazta, hogy az adminisztratív munka személyzethiány miatt fennakadást ne szenvedjen. Bejelenti, hogy a május elsejei bizottság a népkertnek ünnepség céljaira való átengedését kérelmezte. A kérelem azonban a napirendre már felvehető nem volt s így saját hatáskörében teljesítette a kérelmet, melyhez a rappresentanza hozzájárul. Tudomásul veszik végül, hogy a kormány jóváhagyta a város szabályozási terveit.

Ezután áttérnek a napirend tárgyalására. A 28-ik szakasznak *Zanella* Rikárd indítványa szerinti módosításának tárgyalását a legközelebbi ülésre halasztják, mivel a tagok kétharmad része nincs jelen.

Az Emödi testvéreknek a Scoglietton való telepengedély iránti kérelmét a jövő ülésre halasztják.

A cosalai iskola melletti istállóépítés költségeire 400 koronát engedélyeznek. Ugyanott egyéb építkezésre 400 koronát megszavaznak.

A régi gázgyár telekrészletének áruba bocsátását jóváhagyják.

Az iskolaszék bemutatja a tanítók új fizetésrendezési tervezetét, mely évi 29.000 koronába kerül.

Meichsner indítványára kimondják, hogy az előterjesztést a városi hivatalos lapban ki nyomtatják s csak aztán fogják tárgyalni.

Jóváhagyják a szénégető telepnek egy gőzgép s egy dinamó eladására vonatkozó javaslatát.

Egy telekszabályozási ügy elintézése után a Via Castello egyik telekrészletének megvásárlási javaslatát a legközelebbi ülésre halasztják.

A delegáció határozata alapján jóváhagyják a Rusich-féle cosalai telek megvásárlását.

A vízvezetéki szabályzat 29. szakaszának módosításáról szóló fontos javaslatot egyik közelebbi ülésre halasztják.

A gyermekbarát egyesület járdaszabályozási kérelmének elintézése után áttérnek a zárt ülésre. A zárt ülésen néhány tisztviselő választást ejtenek meg s ezzel az ülés véget ért.

— **Az állandó bizottság ülése.** A városi állandó bizottság tegnapi ülésén tárgyalásra került a viale Deáknak a via Trieste-vel való összekötése a Rinaldi telkek átvágása által. Miután az államkincstár 17.000 koronával járul az építkezési költségekhez, elhatározták hogy a tervezett utépitést végrehajtják. Az ülésen ezenkívül több kisebb ügy került tárgyalásra. Sorra került *Bruss* városi képviselőtestületi tagnak a Calle'Ca d'Oron felállítandó emlékműre vonatkozó indítványa is. Az elnök *Bruus*nak azt válaszolja, hogy az emlékmű felépítésével az építészeti hivatal fogja megbizni.

— **A központi választási bizottság ülése.** A központi választási bizottság hétfőn, 24-én délben a városházán ülést tart a következő napirenddel: Jelentés az 1912. évi politikai választási lista összeállítását és rektifikálását végző bizottság munkájáról, valamint a közszemlére kifüggesztendő ideiglenes választási lajstrom összeállítására vonatkozó intézkedések megállapítása.

— **A «Fluminense» alapszabályainak jóváhagyása.** A kereskedelemügyi miniszter a fiemei Kereskedők és Iparosok Egyesületének feloszlását, illetve a „Fluminense“ kereskedelmi és iparegyesületbe való beolvadását és az új társaság felterjesztett alapszabályait 1911 évi 6507. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyólag tudomásul vette.

— **A magyar konyha a Cunard hajókon.** A magyar-amerikai vonal utasai gyakran panaszkodtak, hogy a Cunard gőzöskön nincs magyar szakács s így a megszóított eledelhez nem juthatnak. A társaság ugyan megpróbálta, hogy az angol szakácsokkal készített magyar ételeket, a kísérlet azonban sohasem sikerült. Végre *Jekelfalussy* Zoltán kamarás, kivándorlási biztos intézkedése folytán megállapodás létesült a Cunard hajótársasággal, hogy a fiemei-newyorki vonal gőzösein magyar születésű szakácsokat alkalmaznak. A magyar szakácsok felada lesz, hogy minden étkezésnél több speciális magyar ételt tálaljanak a harmadik osztály utasai részére. Ezenkívül az angol származású szakácsoknak is meg kell ismerkedni a magyar konyhával. Az angol szakácsokat ugyan is a hajók Triesztbe érkezésével szabadságolják s Fiuméba szállítják, ahol a gőzösk trieszti és fiemei tartózkodása alatt *Matkovits* Jánosnak, a kivándorlási szálloda bérletjének konyhájában foglalkoztatni. A szakácsok tanulásának ellen-

Borszéki
GYÖGYÉSZÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Főraktár: **C. Brazzoduronál - Telefon 495.**

Kitüntetett Első Nagy Divatszalon

Maly-Vidali C. utóda

Alapítotott 1872. évben **FIUME** Aranyéremmel kitüntetve

Ő fensége Klotild főhercegnő udva i szállítója.

Női kalap modellek, bel- és külföldi gyárakból. - Augol kalap különlegességek. - Csokorszallagok és nemzeti szallagok, virágok és tollak divatcikkek nagy raktára.

Csupán délutánra keresünk gyermek mellé egy tizennégy év körüli leányt.

Via Bellini (azelőtt via Corta) 2. szám
II. emelet balra.

A Szent István védjegyü Duplamaláta-sör

fontos a tüdő- és gyomorbajban szenvedő betegeknek valamint álmatlanság ellen, különösen szoptató anyáknak s lábadozó betegeknek

Üdítő!!! Tápláló!!!

Igyék naponta 1-2 üveggel!!!
Hires orvostanárok ajánlják!!!

Kapható: Frisstöltésű palaczkokban minden füszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Vigyázzunk a védjegyre

Övökodjunk az utánzatoktól!

őrzésével Hegedüs Valért, a kormányzás ki-vándorlasi előadóját bízták meg, aki az újításra vonatkozólag már többször előterjesztést tett a belügyminiszteriumnak. A magyar főzést a ma délben elindult „Saxonia” gőzösön alkalmazzák először.

— **Hajóvétel.** Mint értesülünk a *Grünhut és Társa* cég ma megvette az ezerhatszáz tonna hordképességű „Triglav” osztrák gőzöst, melyet magyar lobogó alatt Fiumében fog bejegyeztetni.

— **Az «Indeficienter» tőkeleszállítása.** Lapunk csütörtöki számában megírtuk, hogy az „Indeficienter” Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága az április 28-án tartandó évi rendes közgyűlésen javaslatot tesz az alaptőkének 576.000 koronáról 288.000 koronára való leszállítása iránt.

A tőkeleszállítás azért válik szükségessé, mert a társaság vagyonát képező hajó értékéből 60 százalékot leírnak. Az „Indeficienter” gőzös értéke ugyanis eddig 830.000 koronán volt megállapítva s most rendes és rendkívüli értékcsökkenés címén 60%-ot, azaz 498.000 koronát írják le. A hajónak ilyenmódon elért redukált könyvértéke és a leszállított alaptőke közti különbözet ellensúlyozásul szolgál azoknak a társaság által időközben konvertált kölcsönöknek, amelyeket a társaság régi igazgatósága kontrahált. Az „Indeficienter” részvénytársaság vagyoni mérlege ilyenképen helyreállítván, az igazgatóság szándéka most már az, hogy a több évi szünet után megkezdje az osztalékok kifizetését. Az igazgatóság erre vonatkozólag javaslatot tesz az április 28-i közgyűlésen.

— **Városi színház.** Ma, szombaton este a városi színházban A) turnusban, vasárnap este pedig B) turnusban kerül színre a „Faust el-kárhozása” című opera. Kedden este A) turnusban ebben a darabban bucsuzik az olasz operatársulat a fiumei közönségtől.

— **Magyarország a turini nemzetközi kiállításon.** Egy legutóbbi minisztertanács elhatározta, hogy a magyar kormány a turini nemzetközi kiállítás megnyitására való képviseletével *Stetina* József kereskedelemügyi államtitkár bizza meg. *Stetina* államtitkár e hónap 27-én utazik el Turinba s vele utaznak a kereskedelemügyi minisztérium képviseletében *Micskei Endre* és *Edvi-Ilés Aladár* osztálytanácsosok, a magyar királyi államvasutak képviseletében *Hegyeshalmy Lajos* elnökhelyettes és *Geduly Gyula* igazgató, a kassa-oderbergi vasút képviseletében *Pul-szky Garibaldi* vezérigazgató, a földművelésügyi minisztérium képviseletében pedig *Szom-jas Lajos* miniszteri tanácsos, *Krolopp Alfréd* gazdasági akadémiai igazgató és *Keller Gyula* gazdasági igazgató.

— **Baleset a „Lacroma” indulásánál.** Ma reggel fél nyolc órakor a „Lacroma” haditengerészeti yakt elindulásánál kisebb baleset történt. Két matróz, hogy az Ungarocroata „Pannonia” gőzösének festését könnyebben végezhessék, egy tutajra állott. A mikor a Lacroma propellerje megindult, erősen felkavarta a vizet és annyira meghimbálta a kis tutajt, hogy a két ember egyensúlyát elveszve beleesett a tengerbe. A csavarszárnyaktól felkavart víz hullámai ide-oda dobálták a matrózokat, akiket csak nagy nehezen sikerült a vízből kimenteni. Az ijedtségen és a kellemetlen hideg fürdön kívül egyéb bajuk nem esett.

— **Halálozás.** *Sekulja* Jakab állami elemi iskolai igazgató három éves fia az elmúlt éjtel agyhártyalobban meghalt.

— **Megvert katonatiszt.** Tegnap este felé a Bonavia szállodában s annak kapuja előtt heves jelenetek játszódtak le. *Krona* Viktor bécsi katonai tisztviselő, aki április 19—21 között a szálloda 27 számú szobájában lakott, elutazása előtt a szálló személyzetének panaszkodott, hogy az ajtaja elé kitett vadorutaj cipőit valaki elvitte. A személyzet közül azonban senki sem tudott a cipőkről, mire a katonatiszt hevesen kezdett kiabálni és azzal fenyegetőzött, hogy nem fizeti ki a számláját. Rövid szóváltás után a tiszt kezébe véve bőröndjeit,

kifelé indult a folyosón. A szálló kapujánál azonban utját állta a portás, aki megragadta. A tiszt heves szavakkal tiltakozott ez ellen, mire a személyzet közül többen oda siettek. Valaki, akivel a tiszt hevesen összetűzött, meglökte a katonát, aki erre kardját rántotta ki. Az egyik alkalmazott azonban öklével ráütött Krona kezére, a kardot elvette tőle, majd társaival a földre teperve, ütlelni kezdte. A verekedés természetesen nagy csődületet okozott, az elősiető rendőr pedig a verekedés szereplőit beki-sérte a rendőrségre. Ott jegyzőkönyvet vettek fel velők, azután szabadon eresztették őket. A katonatiszt idegbaja miatt most szabadságon van és miután 7 korona 20 fillérenyi számláját kifizette, Dalmáciába utazott.

Krona Viktor élelmezési tiszt később a katonai hatóságtól parancsot kapott, hogy ne utazzon el, hanem maradjon szállodai lakásában további rendelkezésig. A katonai hatóság ma délben arra utasította a tisztet, hogy jelentkezék a fiumei csapatkórházban. A térparancsnokság a tiszt elmeállapotát megvizsgálta, mert ez élelmezési tiszt viselkedése rendkívül gyanús.

— **Öngyilkos kőműves.** *Franzolin* János 37 éves pordenonei illetőségű kőműves egy abbaziai ház építésénél volt alkalmazva. Munkástársai már napok óta azt tapasztalták, hogy Franzolin állandóan szomorú. Buskomorsága mindig nagyobb lett s vérezősködtek is tőle annak oka iránt. A kőműves eleinte kitért a válasz elől, de később bevallotta, hogy egy nőbe szerelmes, aki visszautasította őt. Tegnapelőtt reggel a kőműves nem jött munkába. A társai semmi rosszat nem sejtettek. Mikor azonban délután sem látták, akkor keresésére indultak. Délután három órakor meg is találták az abbaziai temetőben, ahol egy fára felakasztotta magát. A helyszínére jött bizottság megállapította, hogy a halál már néhány órával előbb beállt s valószínű, hogy Franzolin a hajnali órákban kötötte fel magát. Holttestét a temető halottasházába vitték és tegnap eltemették.

— **Eltűnt mérnök.** *Fabris* Viktor mérnök, a városi építészeti hivatal alkalmazottjának felesége tegnap megjelent a rendőrségen és elpanaszolta, hogy férje eltűnt Fiuméből és kis gyermekével együtt teljesen pénz nélkül itt hagyta. A kétségbeesett asszony kisebb segítségért a rendőrséghez fordult, hogy Triesztben lakó rokonaihoz utazhasson. Fabrisné nem tudja, hogy férje miért szökött el.

— **Lezuhant munkás.** *Korinecz* Benedek 17 éves asztalossegéd tegnap a Via Pomerion épülő egyik ház második emeletén a parkettezésnél dolgozott. A korlát nélküli lépcsőkön a fiatal ember hirtelen félrelépett és lezuhant az első emeleti folyosóra. Korinecz fején és bokaíján súlyos zúzódásokat szenvedett. Súlyos sérüléseivel a kórházba szállították.

— **A kikötőből.** Április 22. Ékezett: „Raguhild” norvég gőzös Port-Empedocleből, 700 tonna kénnel; „Barletta” olasz gőzös Bariból, 924 kosár zöldséggel.

Indult: „Johannis” görög gőzös Porto-Anzióba, 300 tonna fával.

— **Az Adria mérlege.** Az „Adria” magyar kir. tengerhajózási rt. ma tette közzé zárószámadásait. Ezek a következők: Mérleg számla: Vagyon: Tulajdon hajóink 29,804,010 korona 94 fillér. Társasági palota Fiumében 1,776,000 korona. Társasági palota Budapesten 1,809,000 korona. Anyagraktárpépület 13,350 korona. Pénztár-számla 15,393 korona 74 fill. Bankoknál elhelyezett összegek 6,258,711 korona. Adósok 1,126,962 korona 29 fillér. Fiumében és külföldön beszedendő szállítási díjak 764,308 korona 04 fillér. Ebből fizetendő hajóköltségek, utánvételek és átvételi díjak 776,439 korona 29 fillér. Nyugdíjalap értékpapirjai 1,651,700 korona. Adria jubelumi alap értékpapirjai 95,000 korona. Értékpapírok 203,310 korona. 1911. évben elszámolandó utakra adott készpénzelőlegek és anyagkészletek 928,823 korona 77 fillér. Összesen 43,766,130 korona 49 fillér. — Teher: Részvénytőke, 50,000 drb. részvény á 200 korona 10,000,000 K. Rendes tartalékalap 4,026,750 korona. Biztosítási tartalékalap 3,577,026 K. 70 fill. Értékcsökkenési tartalékalap 18,475,807 K. 98 fillér. Nyugdíjalap 1,685,719 korona 85 fillér. Adria jubelumi alap 105,398 korona 27 fillér. Szterényi-alap 2294 korona 64 fill. Papírértékű elsőbbségek 443,200 K. Kisorsolt, de

A tavaszi idényre

megérkeztek már az összes újdonságok női ruhaszövetekben, selyemárakban, diszsinorokban betétekben stb. stb.

Ezenkívül a következő alkalmi árakat nyújtjuk, a míg a készlet tart:

Ruhaszövetek, sávósak és karizot-tak dupla szélesen 80 f.-től 1.20 Tiszta gyapjuszövetek minden divat-színben, méterje K. 2.—

Ruhavászon divatszínben méterje K. 1.—

Voil de laine, tiszta gyapju méterje 68 f.-től 1 K.-ig

Voil de coton garantált színek méterje K. —.50

Fekete satin alj volant-al darabja K. 3.50

Csipkefátyol, automobilra darabja K. 1.30

Himzett plüs asztalterítők darabja K. 11.—

Bon fames volant-al himzett túl darabja K. 7.55

Ágyelők, smyrna utánzat rojtokkal darabja K. 4.—

Női ingek, kézzel hímézve darabja K. 3.—

Damaszt kávégarnitúra 6 szalvétával K. 3

Hosszu à jour harisnya párja K. 1.—

Keztyűk utánzat bőrből párja K —.50

Nagy tétel fiu alsóruhákban 3 so-rozat à 90 K. 1.— és 1.10

Voilbluz, legujabb alak darabja K. 3.50

Szövet- és perkalinminták bérmentve.

M. WEISS

áruháza

FIUME, Corso II

Trieste, Corso 9.

Szabott árak!

„ADRIA” szálló és étterem

ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA).

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

föl nem vett, 1910. dec. 31-én visszaváltandó papírértékű elsőbbségek 421.000 K. Jelzálogkölcson 610.821 K. 6 fillér. Fiumei telekvételár hátraléka 20.000 K. Hitelezők 256.127 K. 77 fillér. Elfogadványok és utalványok 10.697 K. 20 fillér. Átmeneti tételek 3.188.974 K. 96 fillér. Egyenleg mint nyereség: Folyó évi nyereség 897.949 K. 69 fillér. Nyereségáthozat 1909-ik évről 44.362 korona 41 fillér; együtt 942.312 korona 10 fillér. Összesen 43.766.130 korona 49 fillér. — Kiadás: 1910. évi hajóbiztosítási díjak 707.562 korona 24 f. Tartalékba helyezett 1% 114.739 korona 35 f. Hajók elhasználása folytán keletkezett értékcsökkenés 1.253.566 korona 45 fillér. Leírás: a fiumei társasági ház értékéből leírás 48.810 korona 68 fillér, a budapesti társasági ház értékéből leírás 42.617 korona 58 fillér, az anyagraktári épületből leírás 2670 korona. Általános költségek 855.807 korona 18 fillér. Tisztviselői nyugdíjalapnak 102.045 korona 59 fillér. Megtérített károk és hiányok 16.767 korona 27 fillér. Elsőbbségek kamata 39.015 kor. Tartaléktólke kamata 126.750 kor. Jelzálogkölcson-kamat 27.487 korona 31 fillér. Egyéb kamatok 16.100 korona 65 fillér; együtt 209.352 korona 96 fillér. Egyenleg, mint nyereség: Folyó évi nyereség 897.949 korona 69 fillér. Nyereségáthozat 1909-ik évről 44.362 korona 41 fillér; együtt 942.312 korona 10 fillér. Összesen 4.296.250 korona 40 fillér. — Bevétel: Nyereségáthozatal 1909. évről 44.362 korona 41 fillér. Magyar királyi állami szubvenció 1.400.000 korona. Hajók jövedelme 2.104.176 korona 75 fillér. Házbérek jövedelme 126.159 korona 71 fillér. Kamatjövedelem 307.253 korona 47 fillér. Különböző jövedelmek 14.298 korona 06 fillér. Összesen 4.296.250 korona 40 fillér.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap, f. hó 23-én az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Cirkvenicába és Noviba a „Sirály“ termes gőzessel délelőtt 8.45 Noviig és d. u. 2.30 kor Noviig, visszajövet Indulás Noviból d. u. 5, és Cirkvenicából 5.45-kor, E kirándulásokra külön menettérti jegyeket bocsátanak ki 1.50 kor. leszállított árban és azon napra való érvényességgel, amelyen megvették; e jegyek az azon napon belüli induló mindegyik hajóra

érvényesek és feljogosítanak este a kiránduló hajóval való visszajövetelre is.

Ika és Lovranába a „Sava“ gőzessel indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor; menet Volosca, Abbazia, Ika és Lovrana érintésével; visszajövet indulás Lovranából d. u. 6.30, lkából 7.—kor és Abbaziából 7.30-kor. Menetdíj oda- és vissza 80 fillér személyenként.

Portoré- és Bakariba az „Abbazia“ gőzessel d. u. 2.30-kor menet és esetleg jövet Urinj érintésével; visszajövet indulás Buccariból este 6.—, Portoréből 6.20 órakor. Menetár 80 fillér személyenként.

Abbazia a „Lovrana“ és a „Stefania“ szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8.30 órakor. Este 8-kor külön hajó is fog Abbaziából indulni. Menetár oda-vissza 1.20 korona személyenként.

Fiuméből Abbaziába omnibus vonal a „Istriano“ és „Hrvat“ gőzösekkel Indulás Fiuméből d. e. 7.45, 8.45, 9.45, 10.45 és 11.45 órakor, d. u. 1.45, 2.45, 3.45 és 4.45 5.45-kor. Visszajövet Abbaziából d. e. 8.45, 9.45, 10.45, és 11.45-kor, d. u. 1.45, 2.45, 3.45 4.45, 5.45 és 6.45-kor. Kedvezőtlen időjárás esetén a társaság fenntartja magának a járatok számának leszállítását. E hajóra érvényes menetjegyek csakis a gőzhajón 20 fillér árban válthatók.

Az **abbazia-lovrana** partmenti járatok ezidőszaki menetredje f. hó 25-ig marad érvényben.

x **Ami a napot pótolja.** A nap bacillusereje és melege folytán déli vidékeken a légzőszervek bántalmi, a tüdővész, szamárköhhögés stb. sokkal ritkábbak, mint nálunk. Változó és zord éghajlatunk alatt mindig fenyeget a veszély, hogy súlyos mell- és torokbajok meglepnek bennünket. Azért komolyan kell oly szerekre gondoskodni, melyek ezen veszélyes bajok ellen biztos védelmet nyújtanak. Itt a legfontosabb dolog, hogy a betegséget mindjárt csirájában elfojtsuk, hogy már legelején hatásosan leküzdjük, mikor a baj még az ártalmatlan hurut vagy nátha képét mutatja. Mindezen esetekben a legjobban bevált, ha naponta az ismert **Sirolin** „Roche“-ből néhány theáskanányit bevettek. Ezen tudományos alapon készült kreosot-készítménynek rend-

kívül jótékony fertőtlenítő és megóvó hatása van a légzőszervekre és mindig nagy megkönnyebülést szerez. Ezenkívül az ize is kellemes.

— **Ásványvizeink harca.** Örömmel észleljük, hogy az utóbbi időben a magyar ásványvizek lépésről-lépésre elhódítják a külföldi ásványvizek által dominált területeket. Ezen közgazdaságilag és egészségügyileg öröndetes esemény onnan dotálódik, hogy a Magyar Ásványviz Forgalmi és Kiviteli R. T. budapesti cég nagy áldozatok árán minden magyar városban lerakatot létesít és dacára a telemelt fuvarételeknek és az ásványviz felszereléséhez szükséges nyers anyagok állandó áremelkedésének, az árakat lényegesen redukálta. Ezt a külföldi vizek kiszorítására irányuló akciót örömmel üdvözöljük és felhívjuk t. olvasóink figyelmét fenti cég által városunkban létesített lerakatára, ahol a kitünőbbnél kitünőbb magyar ásványvizeket palackonként is árusítják.

Távirat ◀▶ Telefon

A király egészséges.

BÉCS, ápr. 22. Hivatalos jelentés szerint a király jól érzi magát. Az orvosi óvintézkedés, hogy a király az általános kihallgatásokat szüntesse be, elérte a célját, mert a királynak már nincsenek fájdalmai. A köhögés megszűnt, az éjeleket nyugodtan tölti mély álomban s a rekedtség is csökkenőfélben van.

A mai minisztertanács.

BUDAPEST, ápr. 22. Ma délelőtt 11 órakor az összes miniszterek részvételével, kivéve a vidéken időző **Serényi Béla** gróf földművelésügyi minisztert, minisztertanács volt a beteg **Hieronymi Döbrentei-ut 8. szám** alatti lakásán. A miniszteri tanácskozás hosszú ideig fog tartani, mert a véderőreform javaslattal kapcsolatosan resszort ügyeket is tárgyalnak.

Részletek a minisztertanácsról.

BUDAPEST, ápr. 22. Beavatott forrás szerint a mai minisztertanács **Khuen** gróf

Engesztelő Gyászmise.

A mélyen megsiratott elhunyt

Dall'Asta Szaniszló dr.

lelki üdvéért hétfőn e hó 24-én d. e. 11 órakor fog az engesztelő gyászmise a helybeli dómtemplomban az Urnak bemutatni.

Fiume, 1911. április 22-én.

Dall'Asta-Mohovich Carmela.

PALACE

SZÁLLODA

Budapest, Rákóczi-ut 43.

RENDES SZIDOR

személyes vezetése.

150 fényesen berendezett szobával, külön lakosztályokkal, a legmagasabb igényeknek megfelelően felszerelve. Szobák 4 koronától.

A szálloda éttermeiben kolozsvári Pongrácz Lajos esténcént hangversenyez.

Elsőrendű magyar és francia konyha.

Pilseni sör. Teljes pensio 10 koronától. Elsőrendű borok.

∴ Unterreiner János volt alsó-tátrafüredi vendéglős vezetése alatt ∴

Sürgönczim: Palacehotel, Budapest.

jelentést tesz *Bienert* báró kompromisszumos javaslatának tartalmáról. Az elsőrendű fontosságú kérdésben elsősorban *Szekely* igazságügy-miniszter adott véleményt, aki már tegnap is kijelentette, hogy Magyarország területi szuverenitásához ragaszkodik s egy jótányit sem hajlandó engedni. Csakis egyes kivételes esetek statuálásához járulhatna hozzá. *Héderváry* gróf holnap Bécsbe utazik, hogy a mai konferencia eredményét *Bienert* báróval közölje. A két miniszterelnök holnap folytatja a tanácskozást s valószínűleg be is fejezik, úgy hogy *Khuen* gróf hétfőn már Budapesten lehet.

Apponyi tüntetőit felmentették.

TEMESVÁR, ápr. 22. A törvényszék ma délelőtt hirdette ki ítéletét abban a tüntetésben, amelyet tavaly *Apponyi* Albert gróf ellen rendeztek. A törvényszék a vádlottakat a magánosok és hatóság ellen elkövetett erőszak vádjai alól felmentette s ellenük az eljárást megszüntette. A felmentő ítéletet azzal indokolták, hogy a vádlottak terhére rótt büncselekmény nem nyert bebizonyítást. *Berger* János és *Rajnovich* Dusan vádlottak ellen, mert nem jelentek meg a tárgyaláson, a törvényszék köröző levelet adott ki. Az ügyész és *Apponyi* képviselője az ítélet ellen felebbeztek.

A magyar képviselők Firenzében.

FIRENZE, ápr. 22. A magyar parlament tagjai tegnap éjjel Nápolyból ideérkeztek. A pályaudvaron *Zarzon* podesztá fogadta a vendégeket, akiket a tanács nevében üdvözölt.

Mahler Gusztáv haldoklik.

PÁRIS, ápr. 22. A tifusban megbetegedett *Mahler* Gusztáv, a budapesti Operaház volt karnagyának állapota válságosra fordult. Az orvosok állapotát menthetetlennek mondják.

Szerelmi dráma.

KESZTHELY, ápr. 22. Egy tekintélyes földbirtokos szülők gyermeke *Szigethy* József halálán beleszeretett *Tolnay* Margit urilányba. A fiatal ember meg is kérte a leány kezét, noha a szülők ezt ellenezték.

Ma a fiatalok egy kertben sétáltak, miközben *Szigethy* revolvert rántott elő s először a leányt, majd önmagát lötte agyon.

Nagy bukás.

BUDAPEST, ápr. 22. A gabonatőzsdén ma jutott nyilvánosságra *Lövy* Vilmos csantavéri gabona nagykereskedőnek félmillió forint fizetési képtelensége. A megbukott cég magával rántotta *Siark* Rezső gabonakereskedőt is, aki 200,000 K. veszített *Lövy* bukása által és szintén fizetési képtelen lett. Néhány budapesti gabonakereskedőt is érzékenyen érint a bukás és két előkelő fővárosi kereskedő is félmillió koronával károsodik a bukás által.

Rablógyilkosság.

NAGYKÖRÖS, ápr. 22. Tiszaszentiván községben eddig ismeretlen tettesek meggyilkolták és kirabolták *Ritter* Nándor gazdag magánzót. A rablók nagyszögű készpénzt és ékszert vittek el. A holttestet a gyilkosok megcsonkították.

Megőrült sikkasztó.

SZEGED, ápr. 22. A törvényszék ma kezdte meg a tárgyalást *Kern* Lajos dr. hatrendbeli sikkasztásért három évre elítelt királyi közjegyző 21 ujabban felfedezett sikkasztási ügyében. A tárgyalásra 172 tanút és károsultat idéztek be. A sikkasztó a fogságban megőrült.

Öngyilkos tisztviselő.

MAKÓ, ápr. 22. Apátfalvai halászsok ma egy feloszlásnak indult holttestet fogtak ki a Marosból. Megállapították, hogy a holttest *Kohn* Lajos dr. tisztviselő. A tisztviselő régóta szenvedett idegbajban s valószínűleg ezért lett öngyilkos.

Gabányi István meg alt.

BUDAPEST, ápr. 22. *Gabányi* István, a Nemzeti Színház kiváló művésze, aki morfiummal megmérgezte magát, a nap folyamán meghalt. Temetése holnap lesz a Nemzeti Színház művészgardájának részvételével. *Gabányi*nak a Rókusban betegen fekvő feleségét a megőrüléstől féltik.

Battenberg herceg balesete.

LONDON, ápr. 22. *Battenberg* Lajos herceg, a spanyol királyné bátyja az „*Empire*” gőzös fedélzetén Kobe felé utaztatásban szerencsétlenül járt. Az uszókabinban térdén súlyosan megsérült és izületi gyulladást kapott. A herceget Kobében a kórházba szállították.

Viharos bankközgyűlés.

ZÁGRÁB, ápr. 22. A horvát kereskedelmi bank mai közgyűlése rendkívül viharos volt. *Mazuranics* Velimir részvényes az elnököt súlyos vádakkal illette. A vád szerint *Arnold* Ferenc dr. ügyvéd elnök a bank több milliós veszteségéről vagy nem tud, vagy nem akar elszámolni.

Lemészárolt francia helyőrség.

PÁRIS, ápr. 22. Ideérkezett tetuáni távirat szerint a lázadó marakkóiak elfoglalták Fez. A helyőrséget egy szálíg lemészárolták. A szultán a francia konzulátusra menekült.

A király részvéltáogatása.

BÉCS, ápr. 22. A király tegnap délután látogatást tett *Cziráky-Eszterházy* grófnőnél, akinek férje elhunyt a alkalmából részvételt fejezte ki.

Hajórajunk Korfuban.

BÉCS, ápr. 22. Keletről visszatérő hadihajórajunk e hó 24-én érkezik Korfuba. A megérkezés után *Kunsti* ellentengernagy partraszáll s a német császárnál megteszi az előírt jelentést. Huszonötödikén délelőtt a német császár meglátogatja flottánkat.

A szász király afrikai utja.

BÉCS, ápr. 22. Ő felsége tegnap külön kihallgatáson fogadta *Rex* gróf szász követet, aki a szász király afrikai utazásáról kimerítő jelentést tett a királynak s egyben a szász királyi család abbáziai üdüléséről is referált.

Gőzmosoda

jól bevezetett vevőkörrel, elutazás miatt igen jutányos áron eladó.

Cím «A. K.» jeligére Susák, Postrestante.

15-18 éves fiut

keres helybeli bankintézet hivatalszolgálya gyanánt. A magyar nyelv ismeretén kívül az olasz vagy német nyelv tudása is kívánatos. Ajánlatok „*Uniformis 50*” jeligére a kiadóhivatalba küldendők.

Első Fiumei Magyar

Karpitos és diszitő

Viale Deák 26 - FIUME - Viale Deák 26

Modern tükördívánok, szőnyegdíván, garnitúrák, matracok készen kaphatók. Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszitő és angol börmunkát jutányos áron.

Szíves pártfogást kér

Eisler S. kárpitos.

Lazić Dušan vésnök

Fiume, Deak Korzó 30. sz.

Elvállal minden e szakba válgó munkát, u. m. fehérnemű monogramozáshoz szükséges betűmetszést ezüst acél és réztáblácskák metszését, irógép tisztogatást és javítást. Levelezőlap hívásra házhoz jövök.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

REIS J. Fiume, Via delle Pile 4. sz.

(a városi takaré- és zálogházzal szemben).

Nagy raktár férfi-, női- és gyermekcipőkben, flanel-, battiszt- és selyembluzokban. Juponok és aljak. Uri- és női fehérneműk, nyakkendők, zsebkendők, boák stb. és divatos női kiegészítők. Magyar kiszolgálás. Igen olcsó árak.

Schwarz & Gerő - Fiume

CORSO ÉS DANTE-TÉR

Női divat osztály és konfektió.

Pongyola mosó delain	K	7.90
Női napernő	„	2.90
„ „ tiszta selyem	„	7.50
„ „ japán, tiszta selyem	„	12.—
Angol zephirbluz	„	6.—
Női harisnya áttört	„	1.50
Szövetalj	„	6.—
Gyermekruha mosó	„	3.—

Óriási választék vászonkosztüm, csipke- és selyembluz, sapka és keztyükben.

Szövetkosztümk, legújabb modellek, előrehaladott idény miatt 25% engedménnyel.

Uri divat osztály.

Ujdenságok szalmakalapokban és tavaszi nyakkendőkben.

G. GILLIAM = FIUME

fűszer és csemegekereskedő

Telefon 9-90

Via dei Negozianti 4.

Telefon 11-85

Állandóan raktáron:

Prágai, kassai, debreceni sodar.

Valódi debreceni kolbászfélék, füstölt malachus karaj.

Tejen hizlalt vágott baromfi, rántani való idei csirke.

Valódi pozsonyi diós és mákos patkó, kitünő tea és főző vaj,

Caviár, bialuga, malosol (egészen sótalan, nagyszemű)

ugymint Elbe, Stöhr és Ship Caviár.

Mindenféle borok, pezsgők, likőrök a legjutányosabb árban.

25

kor.-ért

készül saját műhelyemben egy férfi öltöny, felöltő vagy télikabát
finom gyapjuszövetből, a legújabb divat szerint

Kardos Ármin férfiszabó, Budapest

VII., István ut 14.

Vidékre mértékvétel-utasiás és posztominták bérmentve küldetnek.

ZONGORA-TEREM ÉS KÖLCSON INTÉZET

ALAPITTATOTT 1880.

ÖZV. POTOSNJÁK ANTONIA

TELEFON 180. — VIALE FRANCESCO DEÁK 38. — TELEFON 180.

Ajánlja a legjobb gyártmányú zongorákat és pianókat előnyös fizetés mellett.
ZONGORABÉRELET, JAVÍTÁS ÉS HANGOLÁS.
A világhírű Bösendorfer zongorák egyedüli képviselősege.

Megnyilt a

„Mercur“ Drogheria

FIUME

Via Pomerio 758. szám alatt.

:: Rómába utazók figyelmébe! ::

Gambrinus-Halle

Lühr Bácsi „BAVARIA“ Sörcsarnoka

ROMA, Piazza San Silvestro,
a főpostával szemben.

Magyar tulajdonos. - Magyar konyha.
Magyar kiszolgálás. - Magyar ujságok.

Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

SZATHMÁRY GYÖRGY

MÉSZÁROS ÉS HENTESMESTER

FIUME, Vicolo della Germania 1.

Telefon 11-72.

Telefon 9-87.

„Lloyd“ szálloda

.... FIUME ....

A modern igényeknek megfelelően újjáalakítva. Az abbaziai hajók közvetlen közelében. Elsőrendű vendéglő az épület földszintjén - Családok kedvenc találkozó helye.

==== Mérsékelt árak. ====

Navarro Hugo és Tsa
tulajdonosok.

Ki akar

szép lenni?

Kevés hölgy van a világon, ki a FÖLDES-féle

:: MARGIT-CRÉME ::

arckenőcsőt ne ismerné. A bőr mindennemű tisztátalanságát, szeplőt, pattanást, miteszert, májfoltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít és az arc ideális, szép és üde lesz. Nemcsak az arcból, hanem a nyak, váll és kéz fehéritésére és szépítésére is legalkalmasabb. Az összes szépítőszerek között a

Földes-féle Margit-Gréme

örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan és zsírtalan.

Nagy tégely 2, kicsi 1 korona, minden gyógytárban és drogériában. Kiváló toilett-cikkek: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1 korona, Margit-arcvíz 1 kor.

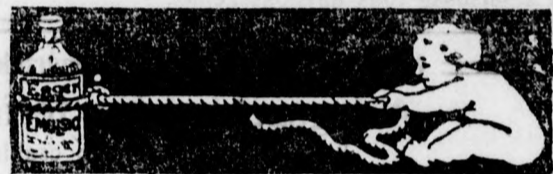
Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitünő hatásáért felelősséget vállalok.

Kapható és postán küldi: Földes Kelemen gyógyszer. Árad

Kapható Fiumében:

Babich Hinko, Catti György, Ernesto Benco drog. Prod. Johann, Franco Prod. Jechel Francesco drog. Dr. Mizzan A. Pavacich F.lli drog. és gyógyszerárakban

EGGER EMULSIO

csak e védjeggyel valódi.

Minden szülő adjon hideg időszakban gyermekeinek EGGER EMULSIÓT, mert ez erősíti a gyermeket, előmozdítja a csontképződést, fejleszti és táplálja. Hatásos ellenszere a köhögésnek, gyomorrenyhésnek. Megbecsülhetetlen fogzás idején. Hirneves orvosok ajánlják, mert a legjobb csukamájolaj preparátum, nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emészthető és elejét veszi a különféle gyermekbetegségeknek.

Egy üveg ára 2 kor., a gyógyszerárakban.

Postán 3 üveget bérmentve 6 koronáért a pénz előzetes beküldése után vagy utánvéttel küld: „Nador gyógyszerár,“ Budapest VI., Váci-körút 17.

Ingyen és bérmentve küldjük a minden szülőnek nélkülözhetetlen füzetet: „Hogyan védekezzünk a gyermekbetegségek ellen?“

Figyelem!

Figyelem!

NEMES HENRIK bazárjában

FIUME Via Fiumara 4.

Dus raktár cipőkben, harisnyákban, utazási cikkek, konyhaeszközökben stb.

Gyermekkoszúk nagy választékban.
Játékkártya eladás.

Uj cselédközvetítő

iroda nyílt meg az Andrassy-utca és Remai-utca 4. számú ház sarkán.

Szives megbízásokat kér

Telef. 12-69.

Bratusa Károly.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomrbajosoknak székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot

2-3 óra alatt teljesen rendbehozza,

Kis üveg 40 fillér.

Nagy üveg 60 fillér.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Austro-Americana TRIESZT.

Rendszeres szolgálat Trieszt és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak-, Közép- és Dél-Amerika között.

Közeli indulások Triesztből—Newyorkba, Patrasz, Palermo és Algiren keresztül:

Április 24-én az „Argentina“ gőzessel Buenos-Ayresbe Almeria (feltételes) Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideon keresztül:

Április 27-én az „Atlanta“ gőzösn.

A személyforgalom részére új és gyors, kétszavaru és Marconi dróttalan táviróval felszerelt hajók állanak rendelkezésre.

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orleáns	3 indulás havonként
Savanna—Triest	2 „ „
Pensacola—Triest	1 „ „
New-Orleáns—Triest	1 „ „
Galveston—Triest	1 „ „

Körutazások a Földközi-tengeren a nagy Oceanjáró hajókkal.

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2. (Táviralcím: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs, I., Neuthorgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36. és a társaság más ügynökségeinél.

Nem kell többé szabónál mértéket venni!

A legszebb kész férfiruhák

kaphatók legolcsóbban csakis az

„ANGOL KIRÁLY“-hoz címzett ruhaüzletben

Fiume, Via del Lido 6 és Via del Molo 2. szám.

Dus választék valódi angol szövetekből készült ruhákban. Mérték szerinti megrendelések felvételnek.

„M-i-t?“ — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOB féle Antinicotin-cigarettaüvegek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI“ jelzéssel valódi!

Ferlan Giovanni

butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyílt.

Nagy készlet mindennemű szalon- és egyszerű butorban. Rézbutor. Kárpitosműhely. - Asztalosműhely.

Olcsó árak.

2 évi jótállás.

VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENYTUCATJA K. 5.-

„Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszertárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummiközponttól Wien II, 257 Praterstr. 57

KIADÓTULAJDONOS; „A TENGEPRART“ LAPIADÓ VÁLLALAT.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Via Pozzo 4 sz. alatti üzletemet, április hó 1-jével a Sillich-féle új házba — Calle del Tempio — „Bazar Prezzi Fissi“, néven áthelyeztem. - Raktáron vannak: Női blouzok, szoknyák, fehérművek és játéktékák.

Cipők nagy raktára.

Kiváló tisztelettel

NEUMANN JENŐ tulajdonos.

Késes
És finom köszörülő műhely nagy választékkal mindennemű saját különlegességgel a legjobb minőségű vágó szerszámokban

FÁBRO GIUSEPPE
FIUME Corso.
Nagy műhely és nikelző villanyos üzemmel.
Különlegesség borotvák élesítésében.

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Óllók, zsebkések, beretvák, konyhakések nagy raktára.

Beretválógépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MILWA“ beretválókészülék, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretváltó kitérő szerkezete folytán a legerősebb szakálnövésnél teljes garanciát nyújt.

Nagy cipőkészlet férfiak, nők és gyermekek részére.

ÚJ VASKERESKEDÉS!

Igen nagy választék mindféle email és alumínium edényekben, kályhák, csövek, ablaküveg, petrolium és mindennemű lakatos és asztalos szerszámokban. -- Jutányos árak.

MILLICH ROMUALDO
PIAZZA DEL GIARDINO PUBBLICO

Teljes hálószoba berendezés,

valamint más butorok is jó árban veszek

RÓTH SÁNDOR

Via Giuseppe Giusti 2. szám.

WELLMANN TESTVÉREK

VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDÉSE

Via del Pozzo 2. - FIUME - Via del Pozzo 2.

Állandó nagy raktár rúdvasban, lemezekben, épület- és bútorvasalási eszközökben, szerszámokban és mindennemű konyhafelszerelési tárgyokban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

ZANUTEL A.

könyvkereskedése

Telefon 197. - FIUME. - Via Adamich.

Nagy választék sz. piódmű, tudományos, művészi és ipari könyvekben. Az ifjúság és a gyermekvilág részére olasz, magyar, német színesen illusztrált képekkel ellátott tanulságos könyvek.

Mindenki által hozzáférhető olcsó árak.

Mindennemű

kézimunka,

valamint előnyomások, és elkezdett himzések, ugy-szintén női dísz tárgyak és női fejdiszkekői óriási választék.

Kérem áruim megtekintését minden vételkényszer nélkül. WEISZ és TARSA, FIUME, VIA ADAMICH (Európa-szál loép.)

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó árakon.

A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Weiss Jacques veje

Weiss Salamon

Fiume-Corso.

Legdusabb választék mindennemű üveg, porcellán és lámpaárukban. - Berndorfi nickel konyhaberendezés és alpaccaezüst. Különlegességek szálloda berendezésekben

NYOMATOTT CHILKO JÓZSEF „MERCUR“ NYOMDÁJÁBAN FIUME